

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΕΠΙ ΤΟΠ(Ι)ΟΥ ΣΤΟ ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΑΣΤΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΝΙΚΟΣ ΚΑΚΑΡΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΡΙΑΔΝΗ ΒΟΖΑΝΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΙΟΥΛΙΟΣ 2023

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ: ΚΑΚΑΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

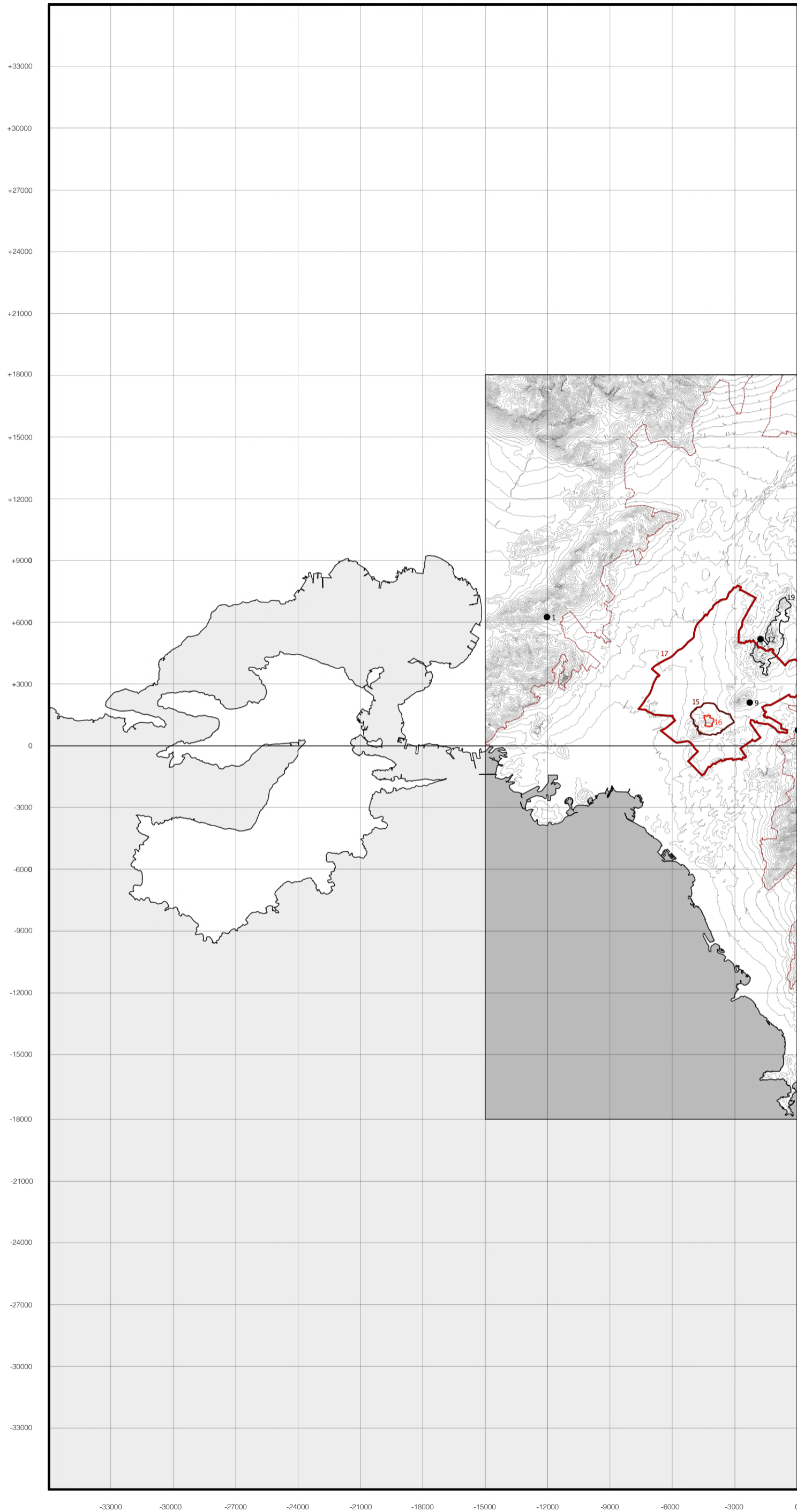
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: AR16073

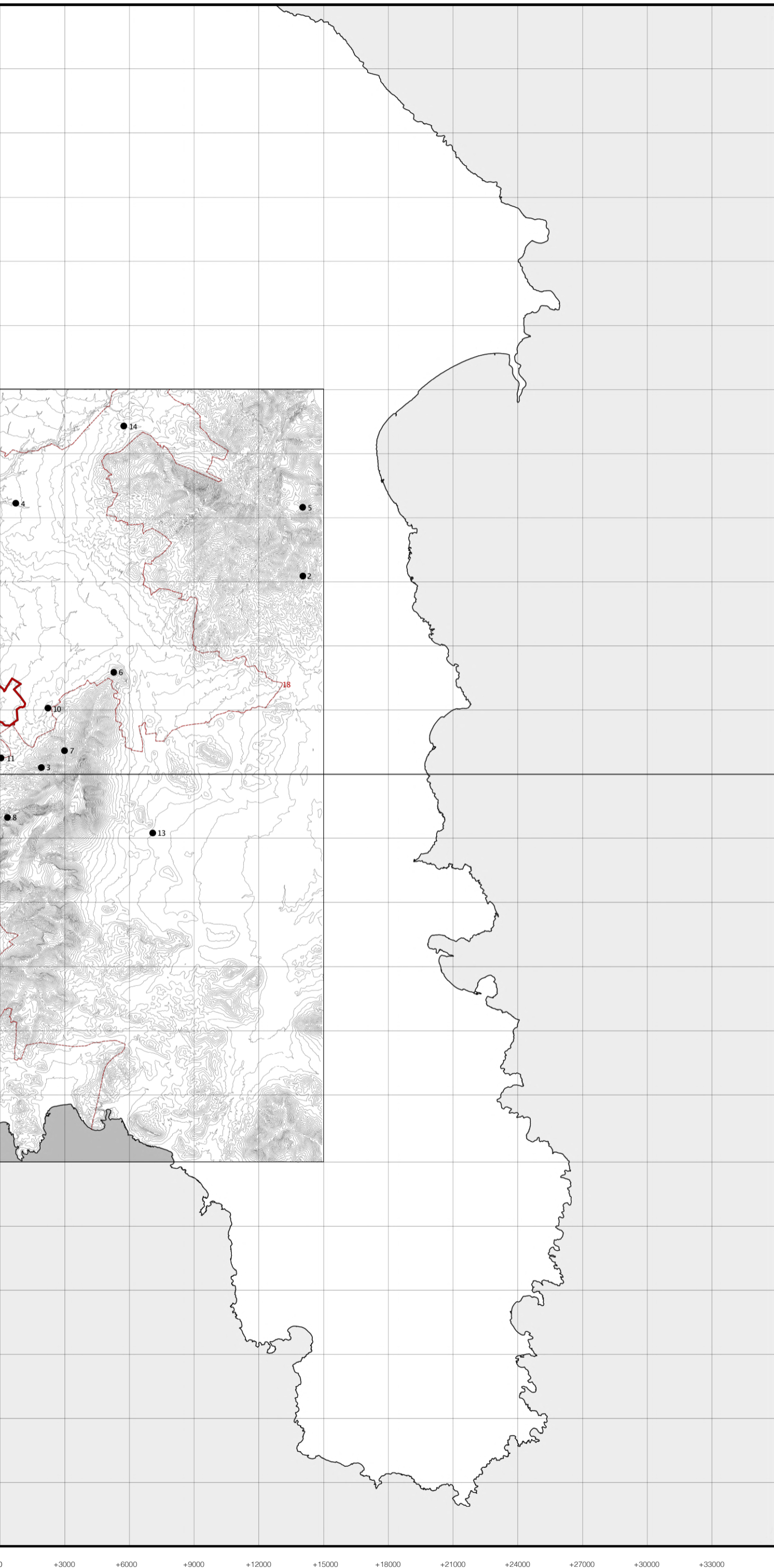
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΡΙΑΔΝΗ ΒΟΖΑΝΗ

ΤΙΤΛΟΣ: ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΕΠΙ ΤΟΠ(Ι)ΟΥ

ΠΕΡΙΟΧΗ

Χ Α Ρ Τ Η Σ Μ Ο Ν Α Σ Τ Η Ρ Ι Ω Ν

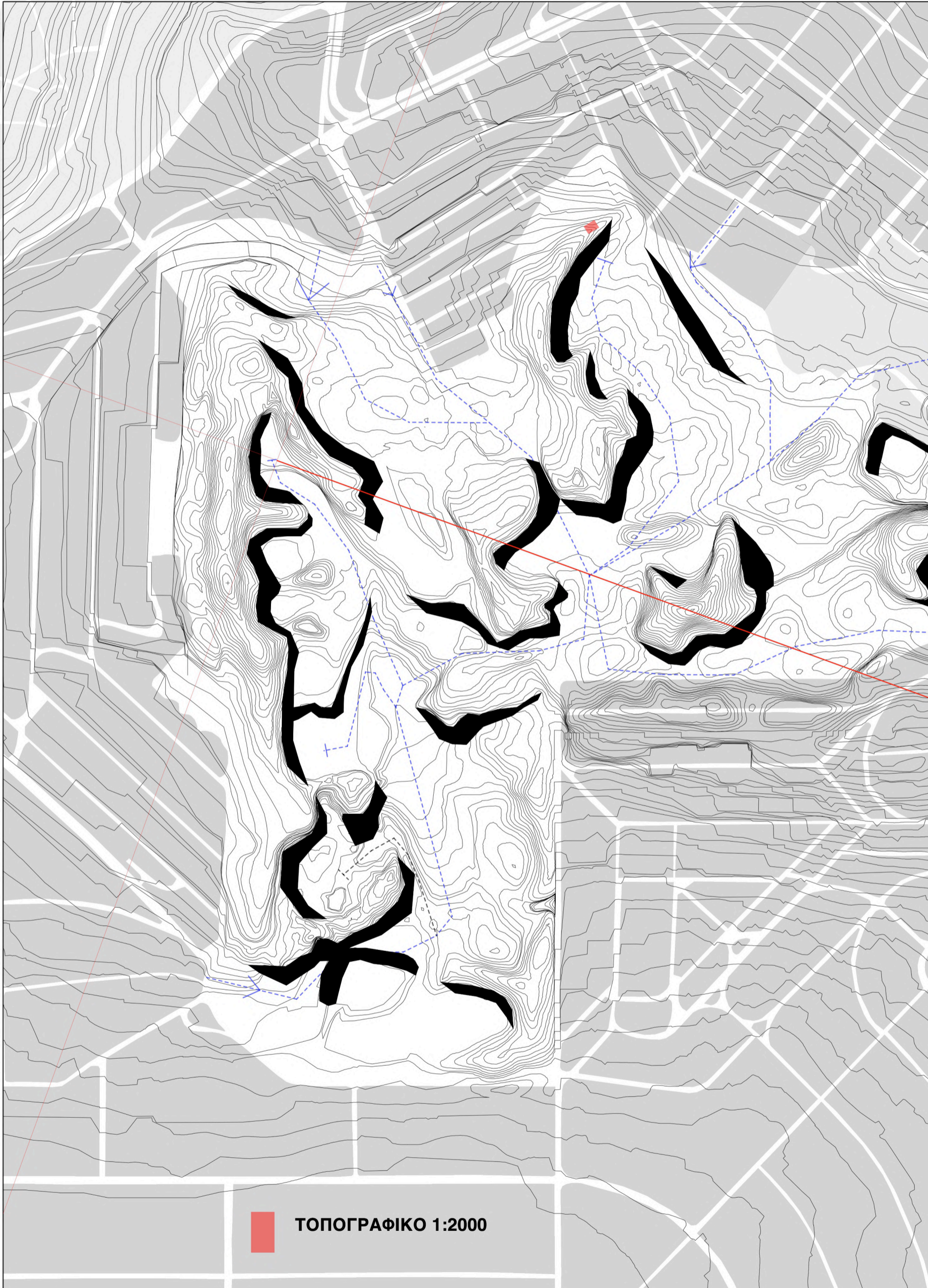

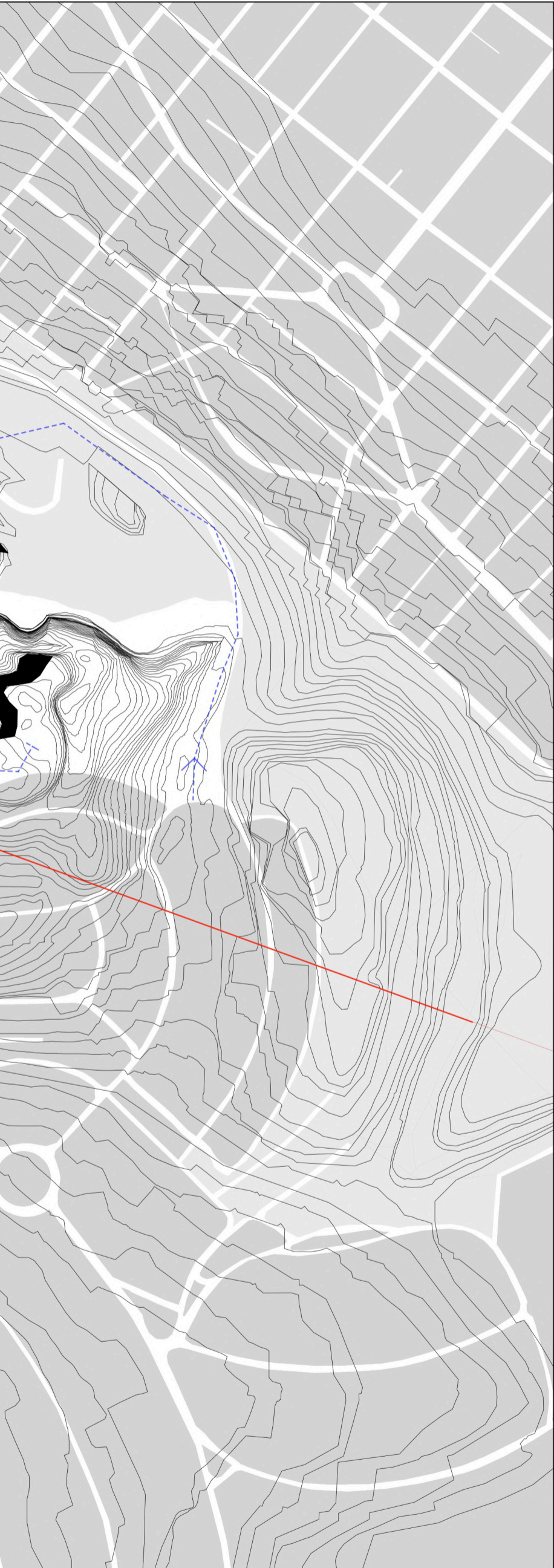
ΥΠΟΜΝΗΜΑ

1. Ιερά Μονή Δαφνίου _ 6ος αι. μ.Χ.
2. Ιερά Μονή Παντοκράτορος - Ταύ (Νταού) _ 9ος αι. μ.Χ.
3. Ιερά Μονή Καισαριανής _ 10ος αι. μ.Χ.
4. Ιερά Μονή Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου _ 10ος αι. μ.Χ.
5. Ιερά Μονή Αγίου Εφραίμ _ 10ος αι. μ.Χ.
6. Ιερά Μονή Ταξαρχών Αστερίου _ 10ος αι. μ.Χ.
7. Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Κυνηγού των Φιλοσόφων _ 10ος αι. μ.Χ.
8. Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου Καρέα _ 11ος - 12ος αι. μ.Χ.
9. Ιερά Μονή Ασιμαίων - Πετράκη _ 13ος - 14ος αι. μ.Χ.
10. Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου _ 16ος αι. μ.Χ.
11. Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου _ 16ος αι. μ.Χ.
12. Ιερά Μονή Προφήτη Ηλία _ 19ος αι. μ.Χ.
13. Ιερά Μονή Αγίας Ειρήνης Χρυσοβαλάντου _ 20ος αι. μ.Χ.
14. Ιερά Μονή Αγίας Φιλοθέης _ 20ος αι. μ.Χ.
15. Ρωμαϊκά Τείχη Αθηνών
16. Βυζαντινά Τείχη Αθηνών
17. Όρια Πόλεως Αθηνών _ Κέντρο _ 21ος αι. μ.Χ.

+3000 +6000 +9000 +12000 +15000 +18000 +21000 +24000 +27000 +30000 +33000

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ 1:2000

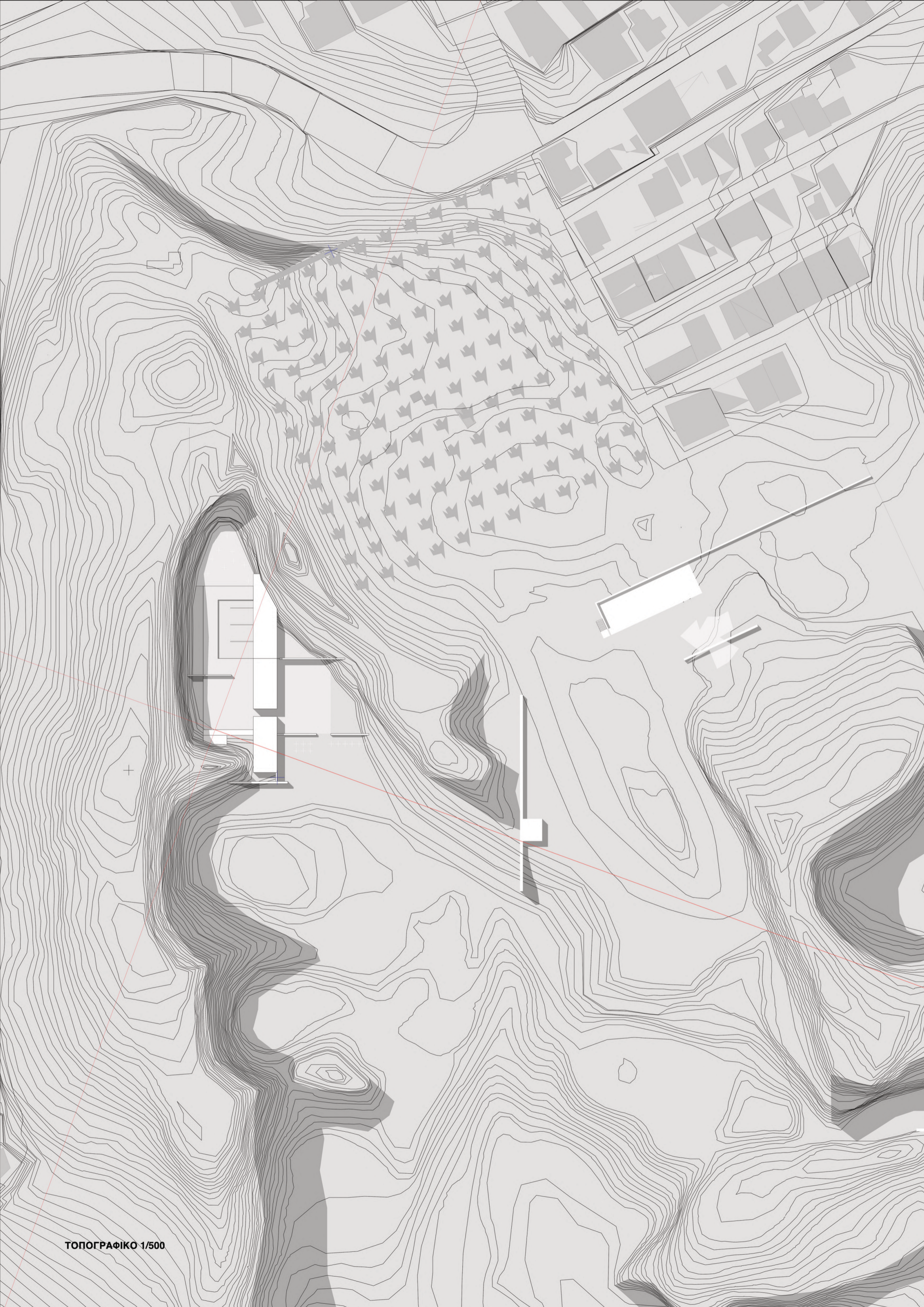

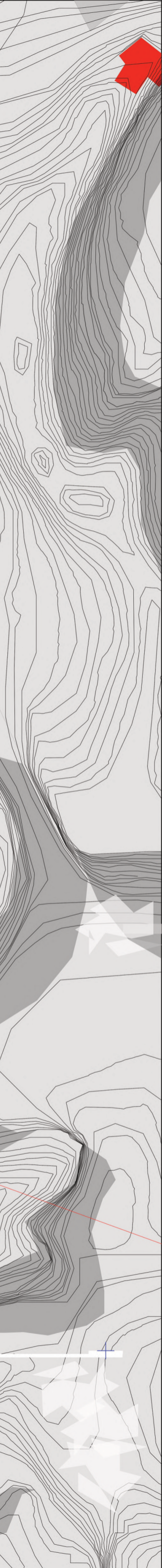
Ο ΛΟΦΟΣ

Ο λόφος στον οποίο επέλεξα να σχεδιάσω το θέμα είναι ένα τοπίο ξερό, βραχώδες, με χαμηλή βλάστηση και με κυρίαρχο στοιχείο του τα κομμάτια που έχουν περισέψει από την λατόμηση. Οι εκρήξεις και τα σκαψίματα που έχουν λάβει χώρα σε αυτόν τον τόπο, είναι ανθρώπινες παρεμβάσεις, που έχουν δημιουργήσει, πλατώματα, ανοίγματα, κοιλότητες. Αγκαλιές από βράχους που σε κάνουν να νιώθεις ότι μπαίνεις κάπου μέσα και ύστερα βγαίνεις έξω. Αυτές οι κοιλότητες σκέφτηκα ότι θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν μοναχούς και οι ίδιοι οι βράχοι να αποτελούν όψεις του μοναστηριού.

Ο λόφος είναι μία κοιλότητα φυσικού τοπίου που συνορεύει με τις περιοχές του Παλαιού Ψυχικού και του Γαλασίου. Είναι ο μεσαίος από τους τρεις λόφους της λοφοσειράς των τουρκοβουνιών με το Αττικό Άλσος και τον Λόφο της Φιλοθέης να βρίσκονται εκατέροθεν. Τα μεγάλα καμπυλόσχημα οικοδομικά τετράγωνα της κηπούπολης έρχονται να συγκρουστούν με τα πυκνοκατοικημένα μικρά του Γαλασίου. Λίγο πριν την κρούση έρχεται ο λόφος ως μεταβατικός χώρος άδειος χωρίς ροϊκή συνέχεια, ένας λαβύρινθος από βράχια ανθρωπογενή.

Στην συνάντηση αυτή των δύο διαφορετικών περιοχών θα γίνει και η συνάντηση του μοναχού με του λαϊκού. Εκεί όπου δεν συμβαίνει κάτι δίνεται η ευκαιρία σε μία αδιέξοδη εσοχή να κρουστεί ο υλικός με τον άυλο κόσμο. Η παύση της πόλης, η αλλαγή του βηματισμού, της πορείας της κίνησης από γραμμική σε περιπλανώμενου, της υφής του αστικού τοπίου συνεισφέρουν στην μετάβαση από την αστική δομή της πόλης σε ένα μοναστήρι.

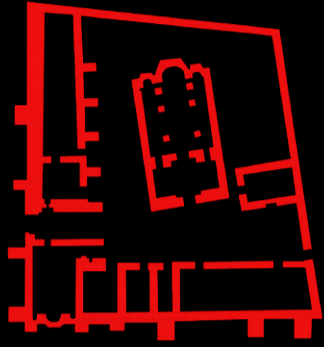

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

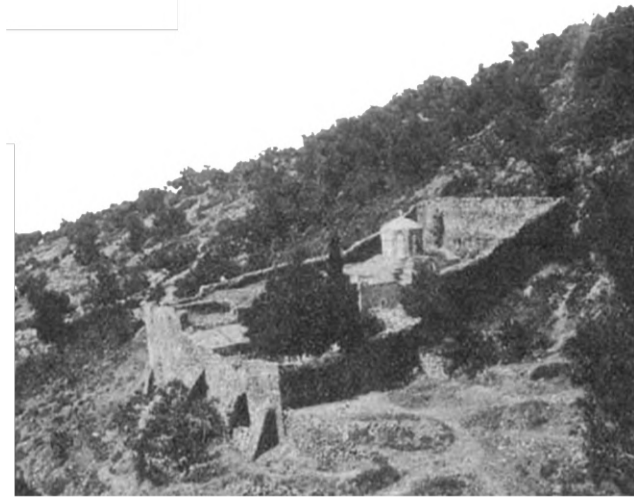
Τα μοναστήρια είναι εσώκλειστες δομές, συνήθως τετράγωνες ή παραλληλόγραμμες, με κέντρο τον περίβολο. Στην μέση του περιβόλου βρίσκεται το καθολικό με την κόγχη να στρέφεται πάντα προς την ανατολή. Περιμετρικά του καθολικού βρίσκονται οι πτέρυγες της μονής, οι οποίες είναι συνήθως δυόροφες. Στο ισόγειο συνήθως βρίσκονται οι αποθήκες, οι πιο δημόσιες λειτουργίες (π.χ. Αρχονταρίκι) και η τράπεζα η οποία εΐθισται να βρίσκεται απέναντι από την είσοδο του καθολικού. Στον όροφο συνήθως βρίσκονται τα κελιά και πιο ιδιωτικές λειτουργίες.

Αυτή η απλή διάταξη φαίνεται να λειτουργεί εδώ και αιώνες. Δεν είναι όμως μόνο ζήτημα του πως θα χωροθετηθούν οι λειτουργίες. Ενώ είναι ένα πολύ σημαντικό και δύσκολο ζήτημα, καθώς υπάρχουν πολλές διαφορετικές χρήσεις μεταξύ τους (ήσυχες και θορυβώδεις, ιδιωτικές και δημόσιες κλπ.) Αυτή η διάταξη λύνει συνθετικά και τον κήπο του μοναστηριού. Οι μοναχοί είναι μία κοινότητα ανθρώπων. Ο χώρος στον οποίον ζουν είναι ο χώρος όπου θα ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους. Αυτός λοιπόν είναι μία μικρογραφία του κόσμου. Όταν κανείς περπατάει κανείς στον περίβολο, ειδικά σε μεγάλα μοναστήρια, έχει την αίσθηση ότι περιπλανιέται σε μία πόλη, με γειτονιές, γωνιές, αναβαθμούς κλπ. Αυτή η κατάσταση δημιουργείται από την ύπαρξη του καθολικού στην μέση του μοναστηριού, καθώς αυτό ορίζει υποενοτήτες στον κήπο και δεν γίνεται κανείς να έχει την εποπτεία του από ένα σημείο, αλλά πρέπει να περιπλανηθεί. Το καθολικό εμποδίζει το βλέμμα. Έτσι μπορεί ένας μοναχός να κάθεται μόνος του σε μία γωνιά του περιβόλου ενώ λίγο πιο πέρα ένας λαϊκός συνομιλεί με τον ηγούμενο. Αυτό είναι απαραίτητο στοιχείο για την ομαλή συμβίωση σε ένα μοναστήρι.

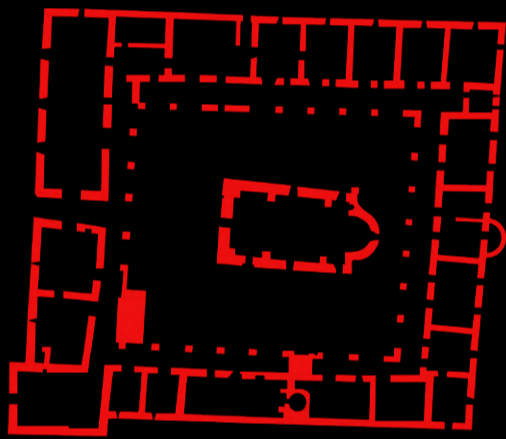
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΝ

10ος αι. μ.Χ.

Μονή Ταξιάρχων Αστερίου,

17ος αι. μ.Χ.

Μονή Αγίας Ζώνης Βλαμαρής,

10ος αι. μ.Χ.

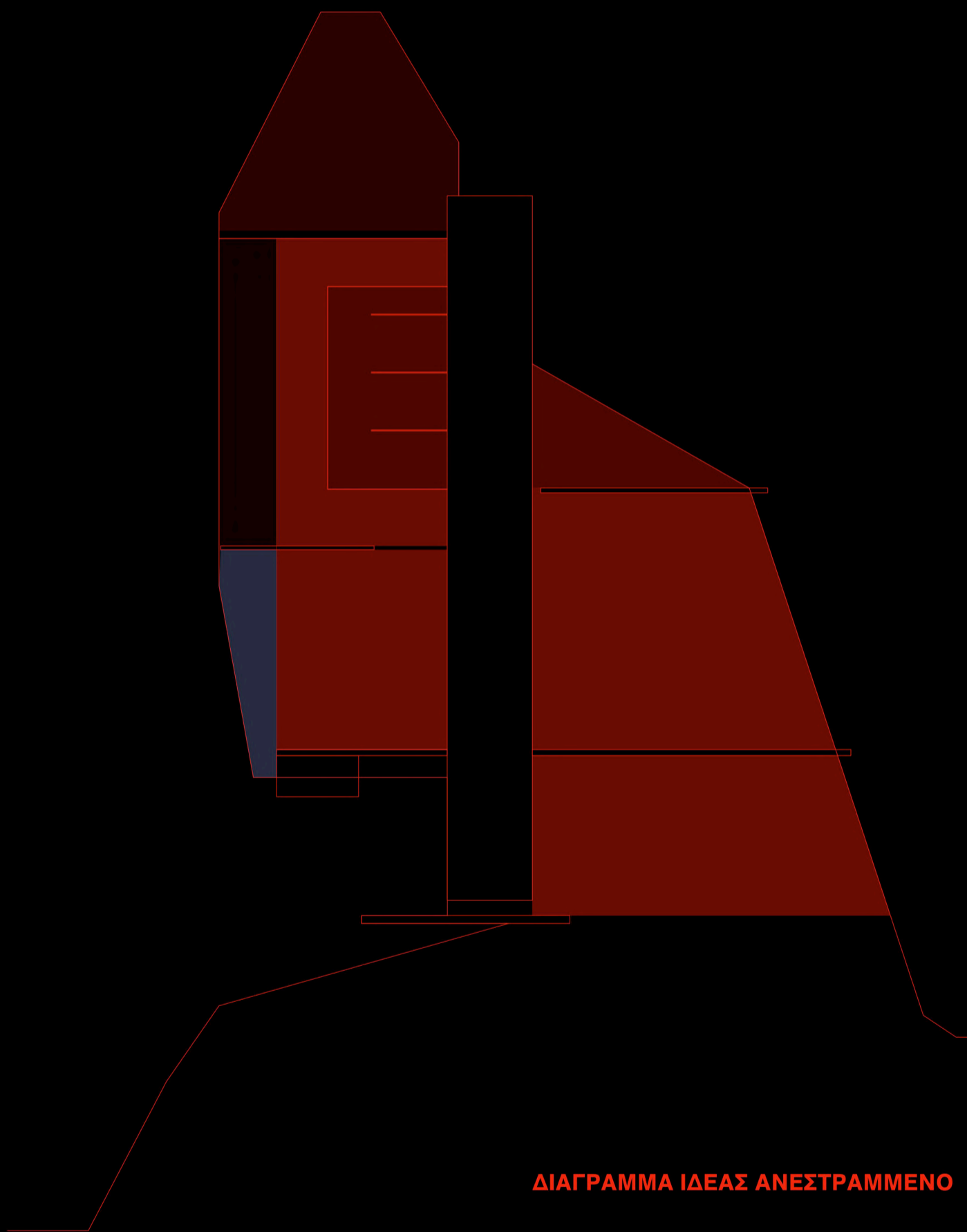

Μονή Καισαριανής,

IDEA

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΙΔΕΑΣ

Ο χώρος ορίζεται από την κοιλότητα που δημιουργούν οι βράχοι. Μία υπάρχουσα σχεδόν περικλειστή δομή. Ο κάθετος όγκος του κτηρίου έρχεται να συμπληρώσει το κενό που υπάρχει ανάμεσα στους βράχους. Με αυτόν τον τρόπο με μία απλή χάραξη συντίθεται ένας περικλειστος κήπος, ο οποίος έχει 3 εσωτερικές όψεις προς τον βράχο και μία προς την πτέρυγα όπου θα στεγάζονται οι λειτουργίες του μοναστηριού.

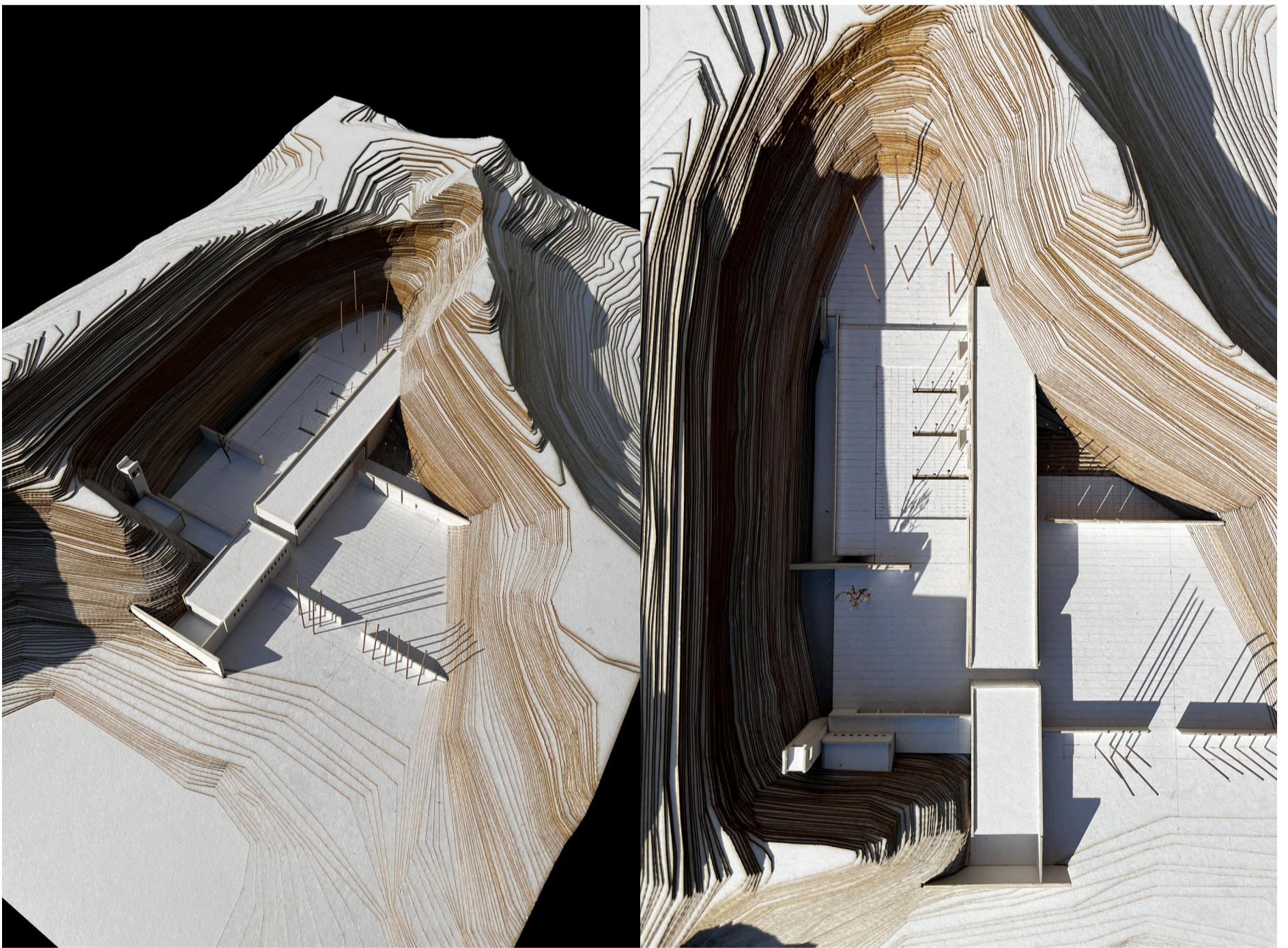
Ωστόσο όσο σημαντικό είναι το όριο, ο κτιριακός όγκος που έρχεται να συμπληρώσει το υπάρχον τοπίο και να λάβει την καθημερινότητα των μοναχών, τόσο ή και πιο σημαντικό είναι το κενό που προκύπτει εκατέρωθεν της πτέρυγας. Από την μία μεριά μία μεριά ένας εσωστρεφής κήπος περιτριγυρισμένος από κλειστά όρια και από την άλλη μία μικρή πλατεία άμεσα προσβάσιμη από τους περιπατητές του λόφου, ένα προαύλιο πριν το διαβατικό της μονής. Δημιουργείται ένα δίπολο κήπων που ορίζουν το μέσα και το έξω. Δύο κήποι καθαροί και με ξεκάθαρη γεωμετρία.

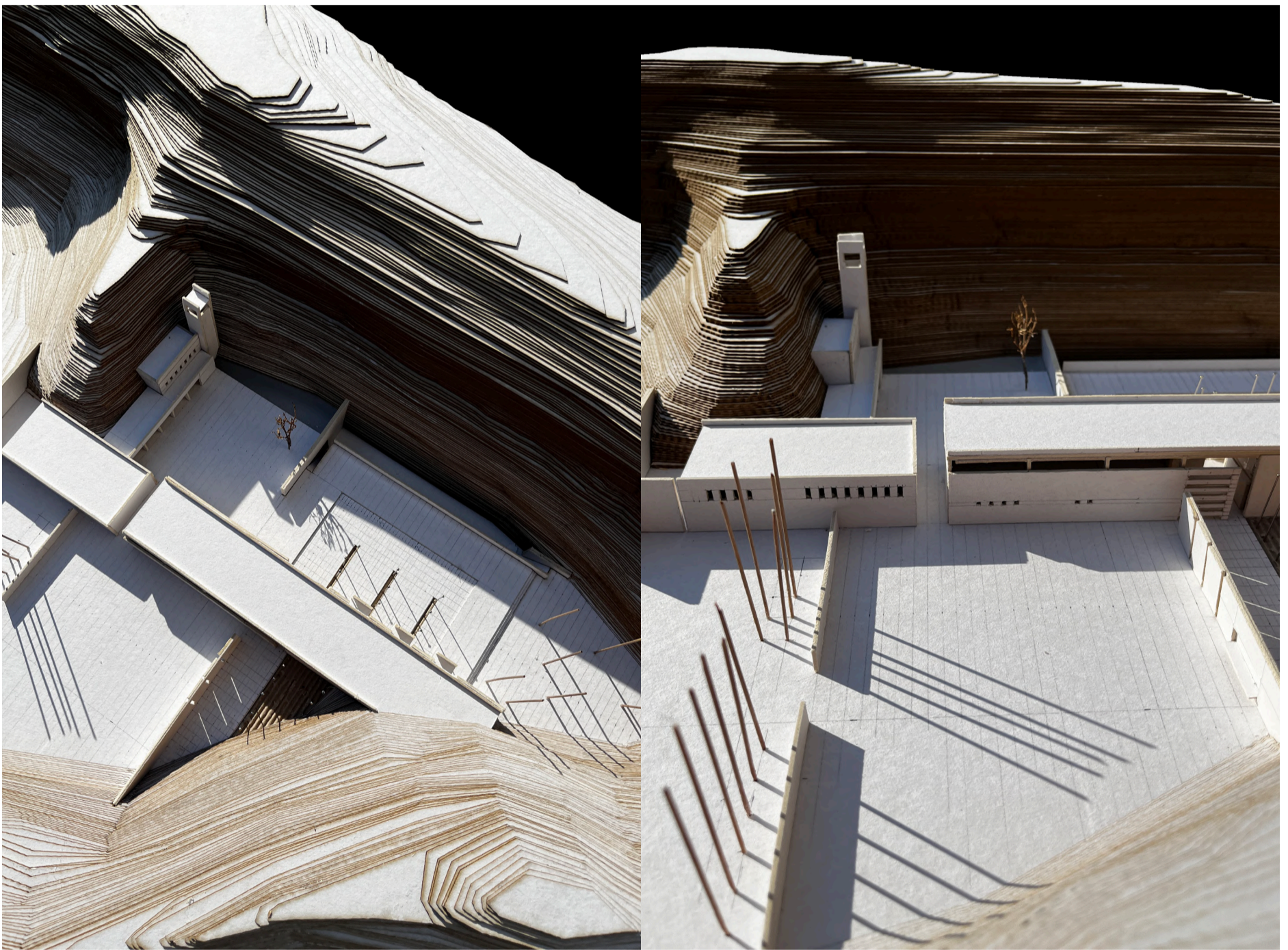
Προκειμένου να δημιουργηθούν υποενότητες υπαίθριων χώρων, κήποι μέσα στους κήπους, μικρές γειτονιές μέσα στις αυλές τις μονής, χαράσσονται οριζόντιες γραμμές, κάθετες προς το κτήριο. Αυτές η μία απέναντι και παράλληλα στην άλλη δημιουργούν, μεταξύ τους αλλά και με τον περίγυρο, αγκαλιές και γωνιές υπαίθριου χώρου. Αυτές οι οριζόντιες γραμμές θα είναι στοιχεία της αρχιτεκτονικής τοπίου. Αυτά είναι:

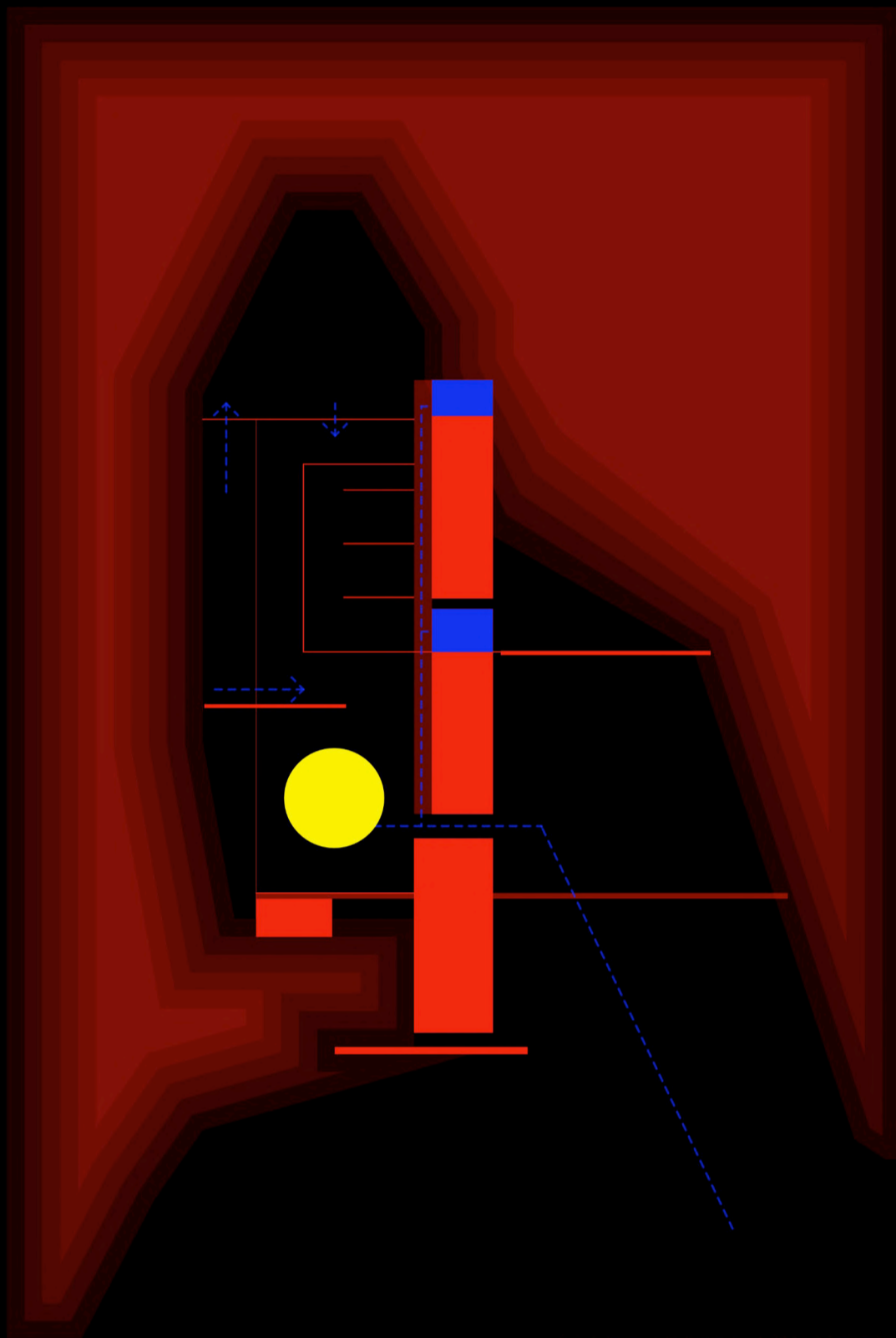
- Σκαλοπάτια
- Στηθαία
- Τοιχία
- Στοιχεία νερού
- Καθίσματα
- Βλάστηση (θάμνοι, χαμηλή ή ψηλά δέντρα)
- Εναλλαγή υλικού στο δάπεδο.

Με αυτά τα εργαλεία γίνεται το σχέδιο του κήπου στον οποίο θα λαμβάνει χώρα η καθημερινότητα των μοναχών και των φιλοξενούμενων.

Οι οριζόντιες γραμμές λειτουργούν ως φιλτράρισμα για σταδιακές μεταβάσεις μέσα στον περίβολο. Στην αρχή ορίζεται ένας πρώτος πυρήνας, ο οποίος είναι προσβάσιμος άμεσα από την είσοδο. Αυτό το τμήμα του κήπου είναι το πιο δημόσιο όπου βρίσκεται το καθολικό το αρχονταρίκι, η τράπεζα και η βιβλιοθήκη. Ύστερα κανείς περνάει μέσα από τα οριζόντια φίλτρα σε πιο ιδιωτικές ζώνες με κατάληξη την κόγχη ένα άδειο τμήμα του κήπου που δεν εκτονώνεται καμία λειτουργία. Κατάληξη επίσης αποτελούν και τα κελιά, ο πιο ιδιωτικός χώρος της μονής.

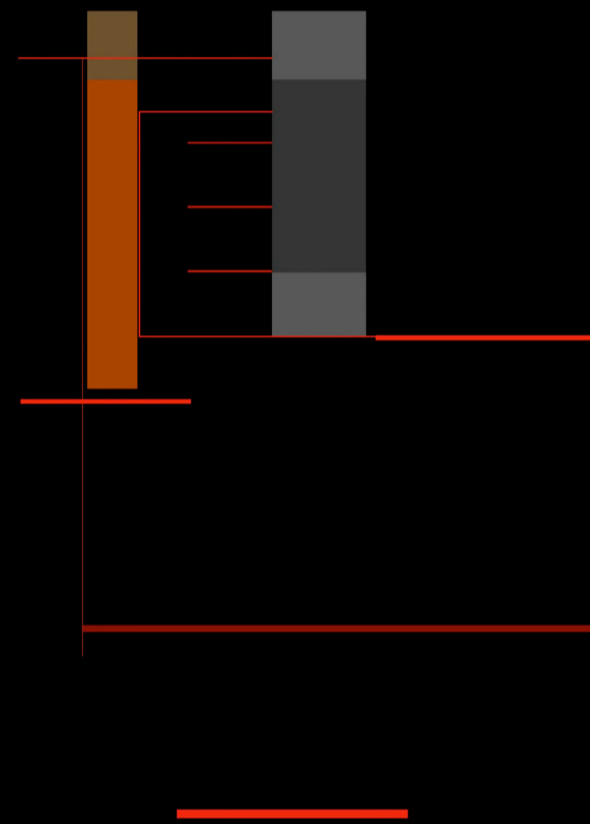

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΙΝΗΣΕΩΝ

- ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ
- ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ
- ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ
- ΠΥΡΗΝΑΣ

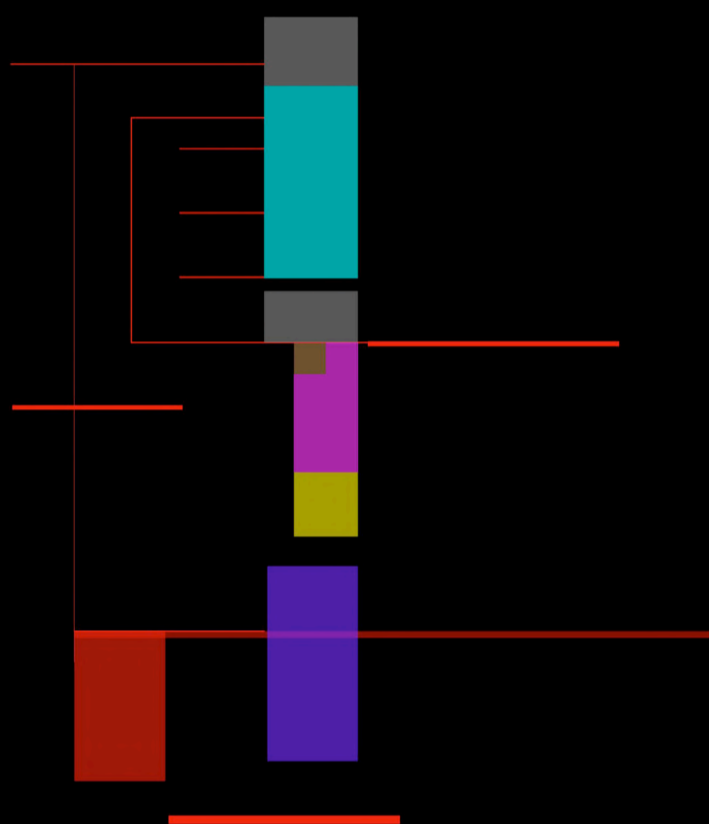
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΗΣ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

- ΚΛΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΑ
- ΑΠΟΘΗΚΗ
- ΚΕΛΙΑ
- ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ

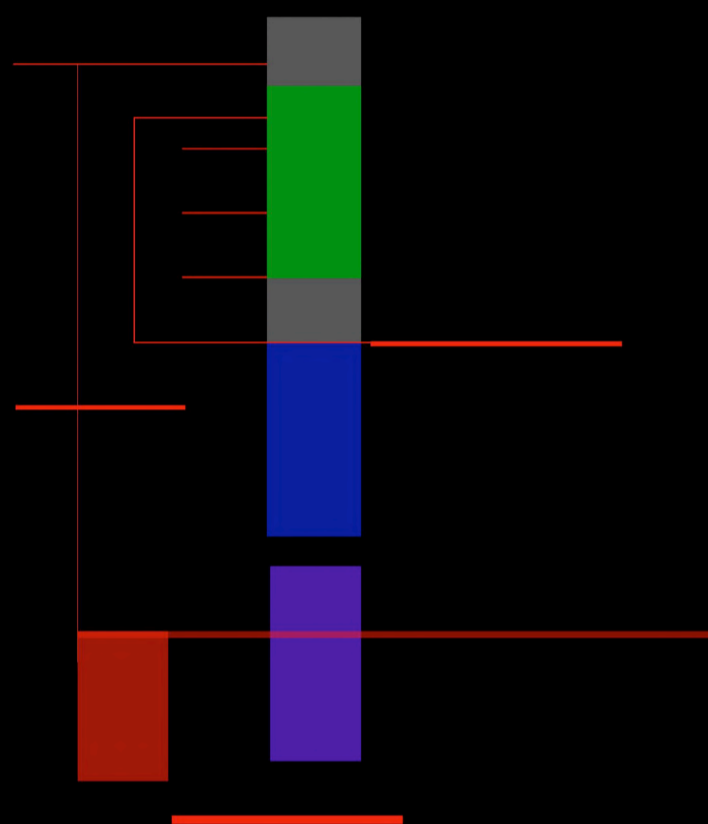
ΧΡΗΣΕΩΝ

ΤΑΣΙΟ

ΣΤΑ WC

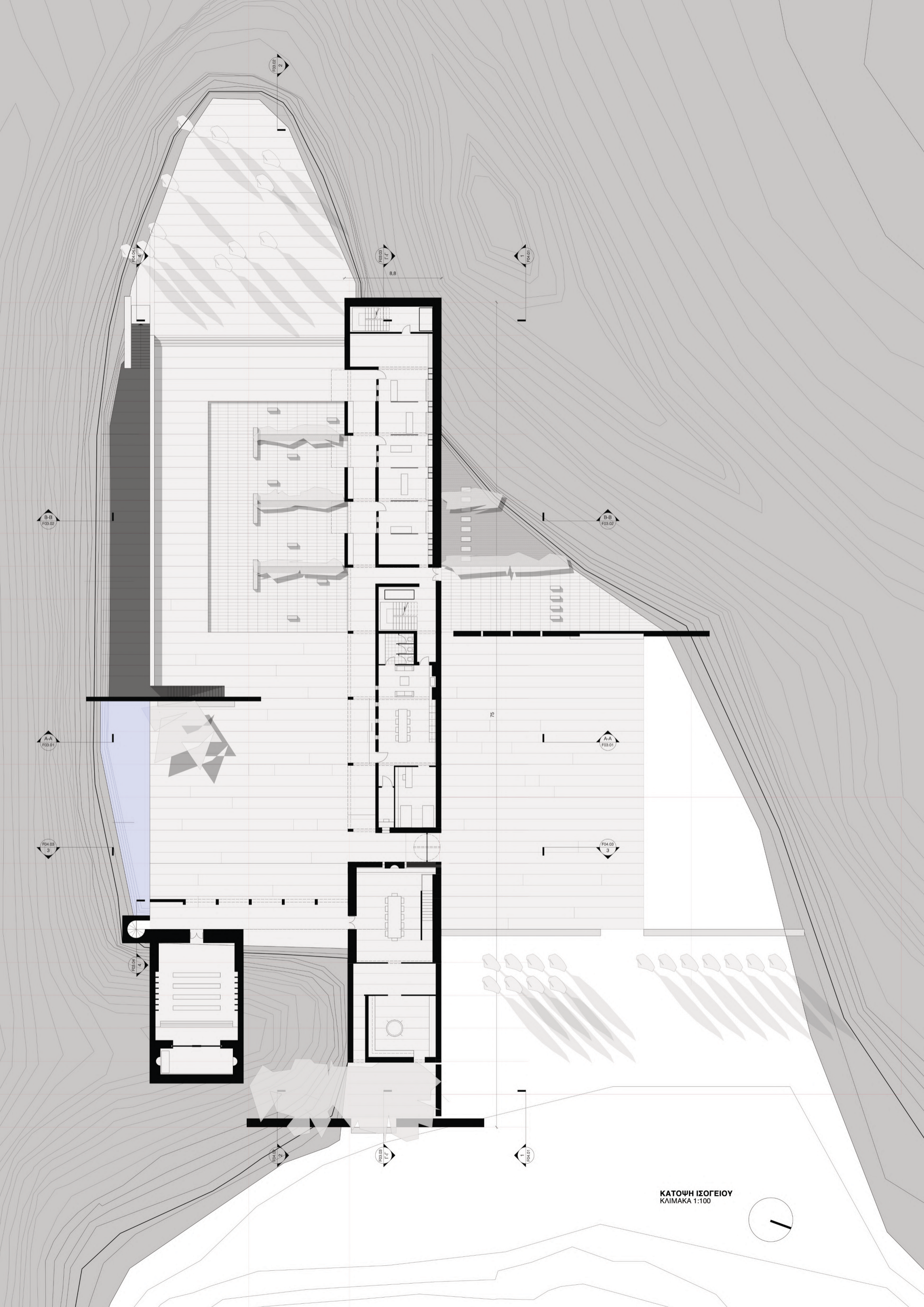

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΕΩΝ
ΙΣΟΓΕΙΟΥ

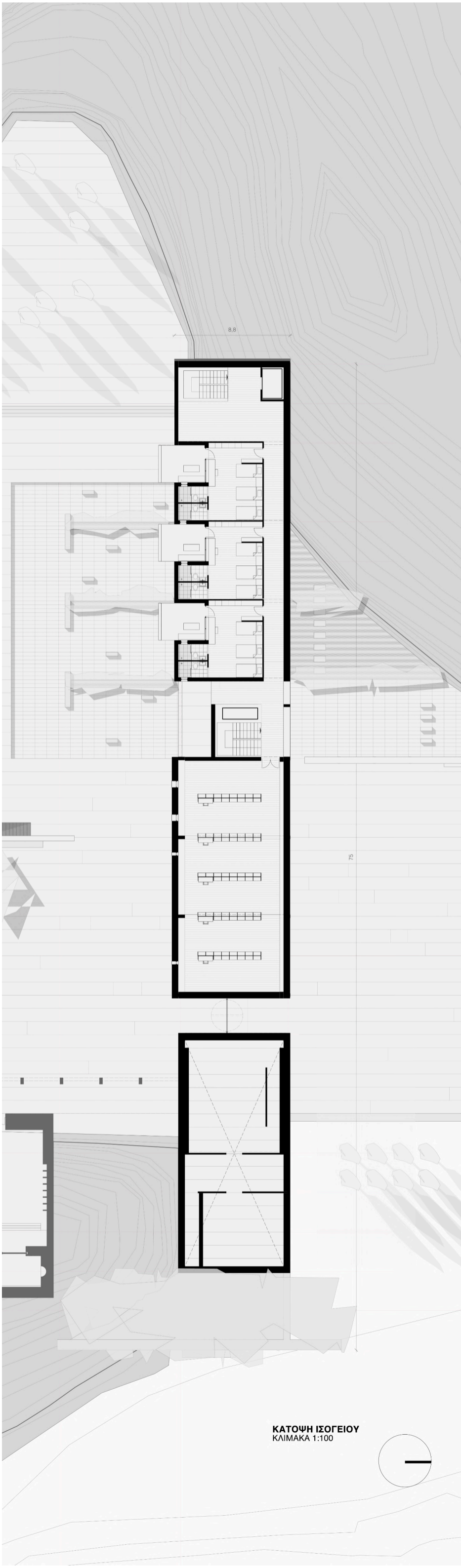
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΕΩΝ
ΟΡΟΦΟΥ

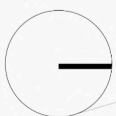

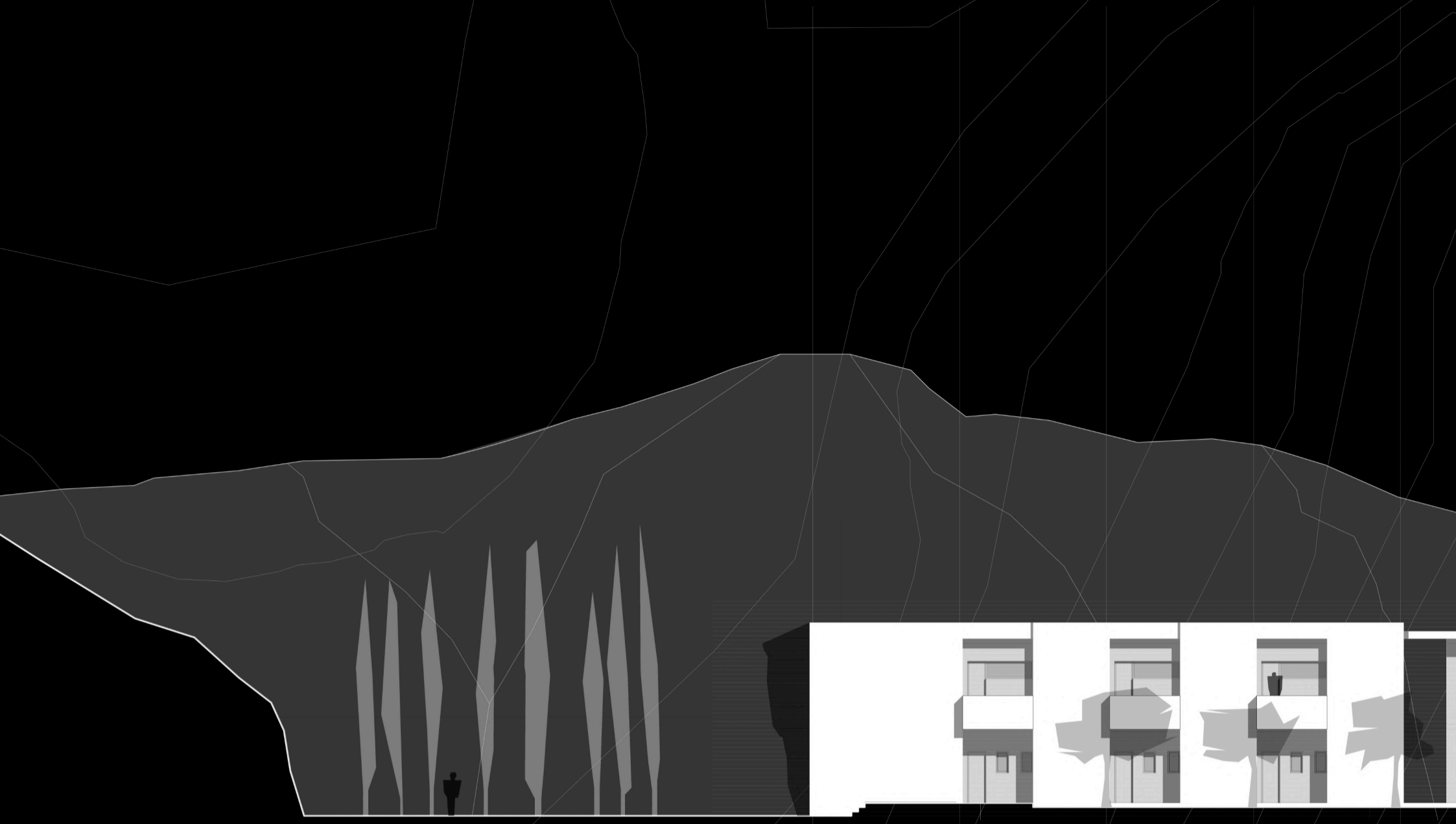
ΚΑΤΩΦΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

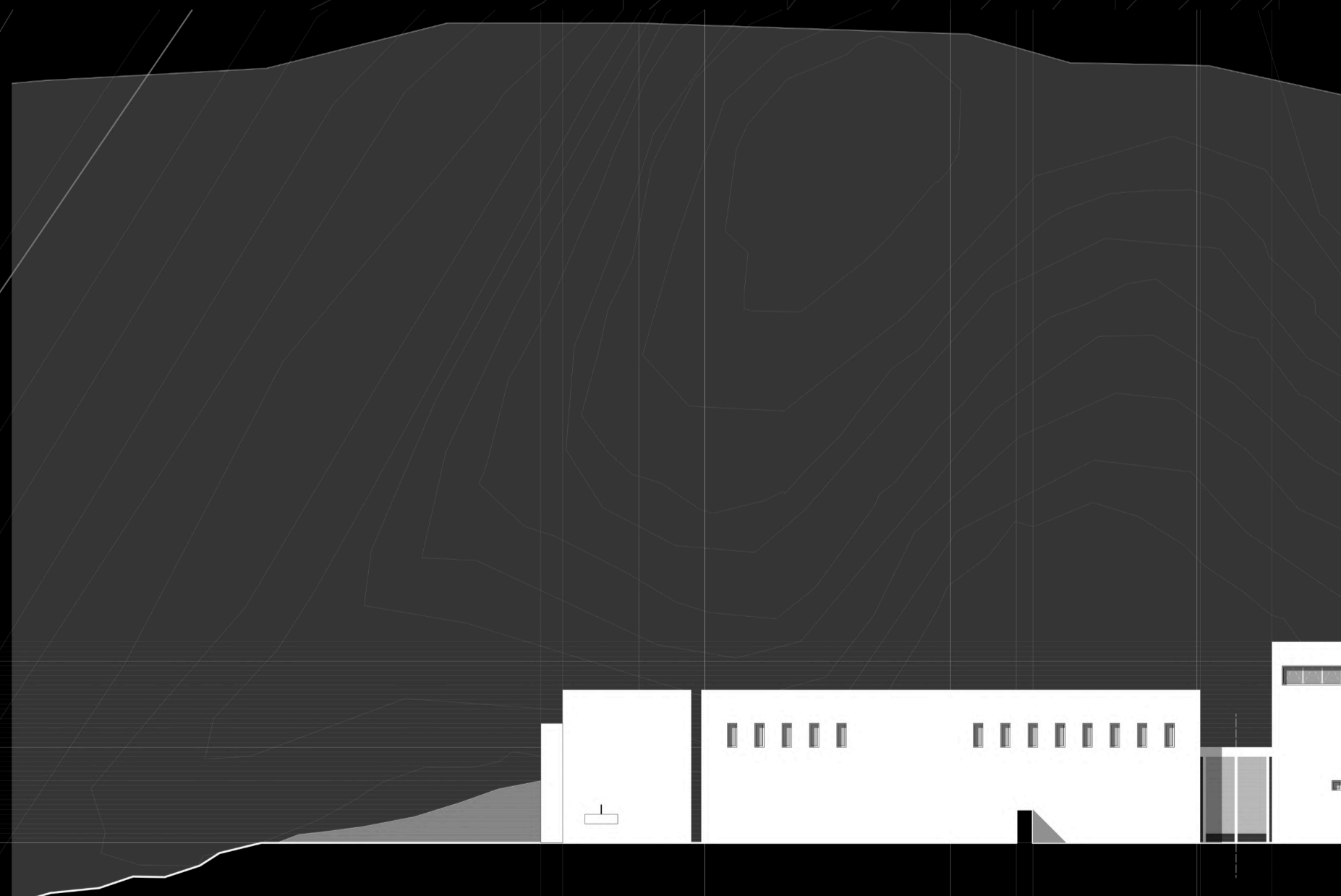

ΚΑΤΩΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

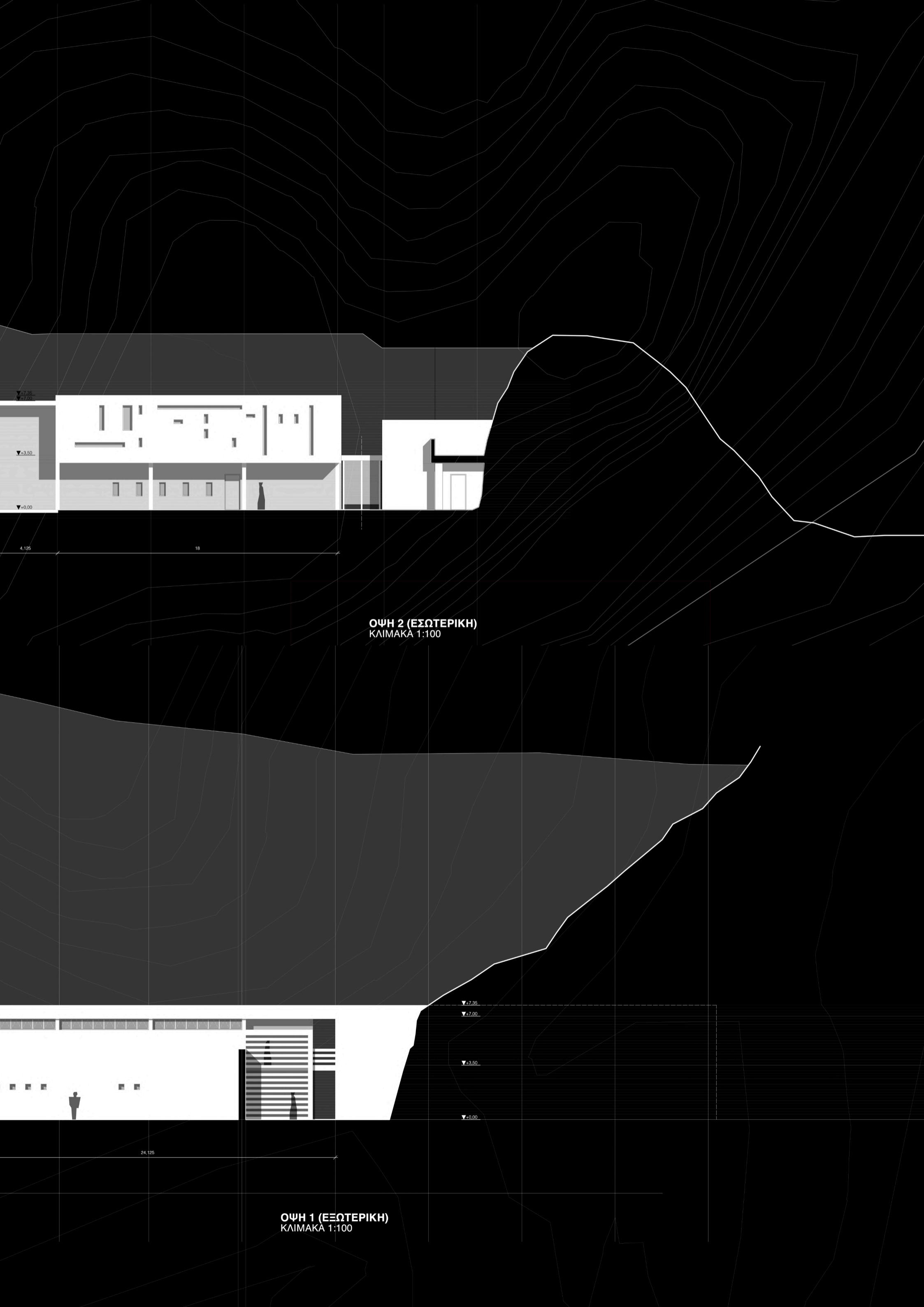

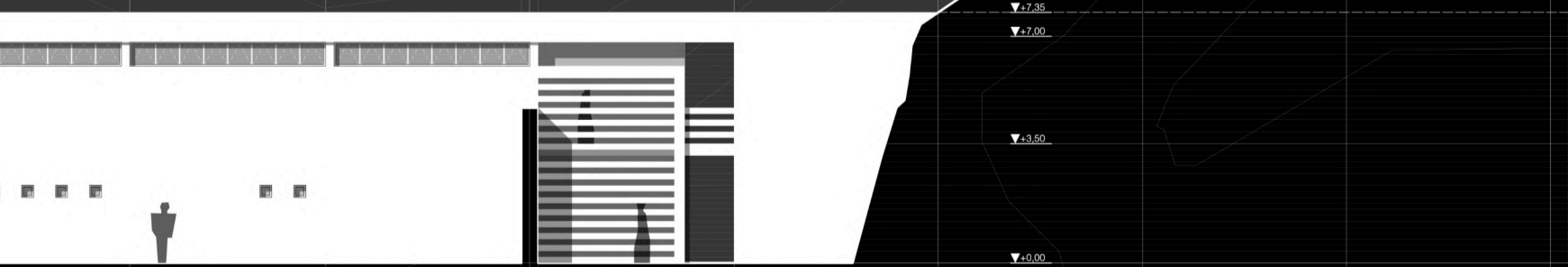
24

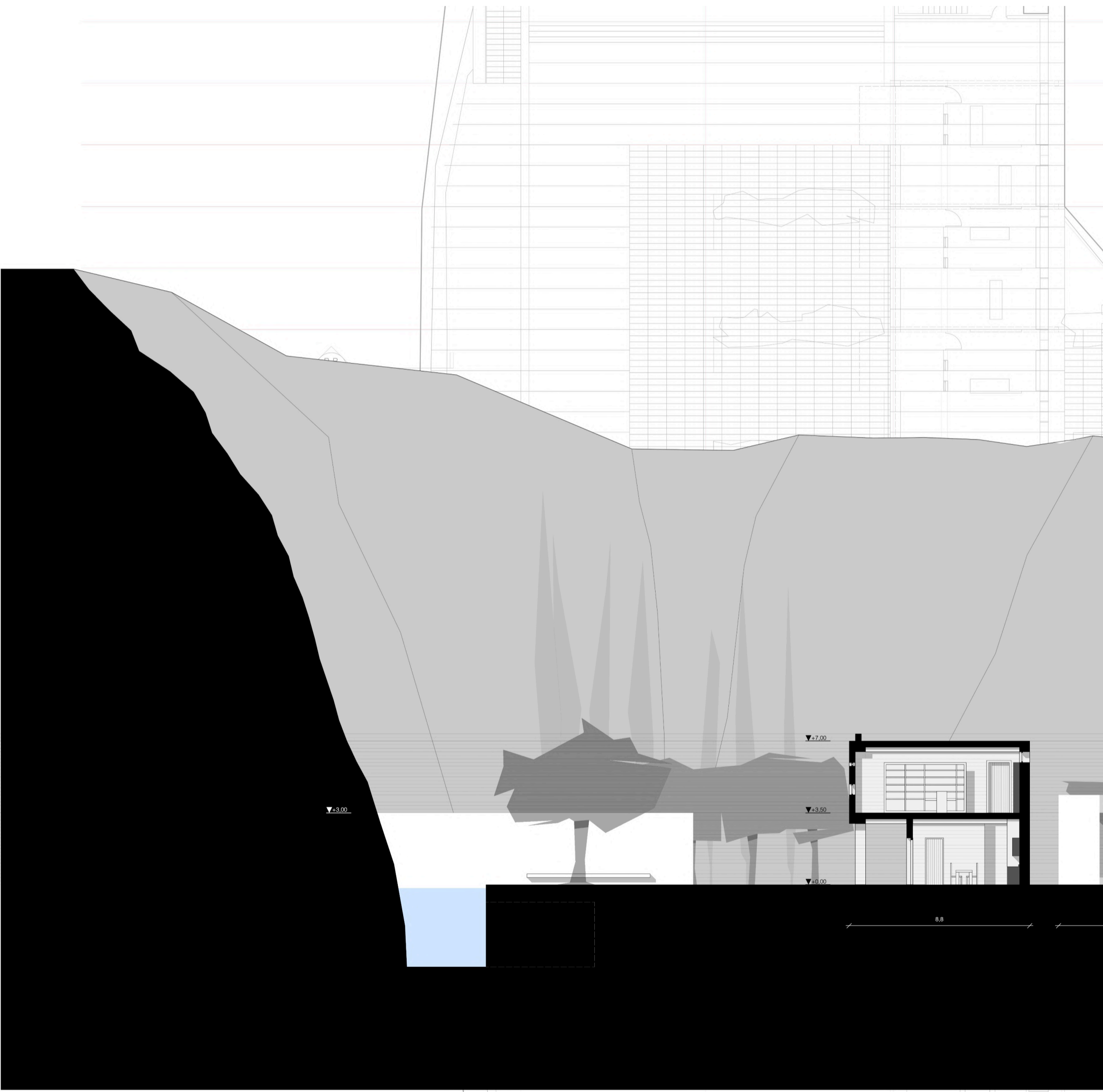
23.2 2.75

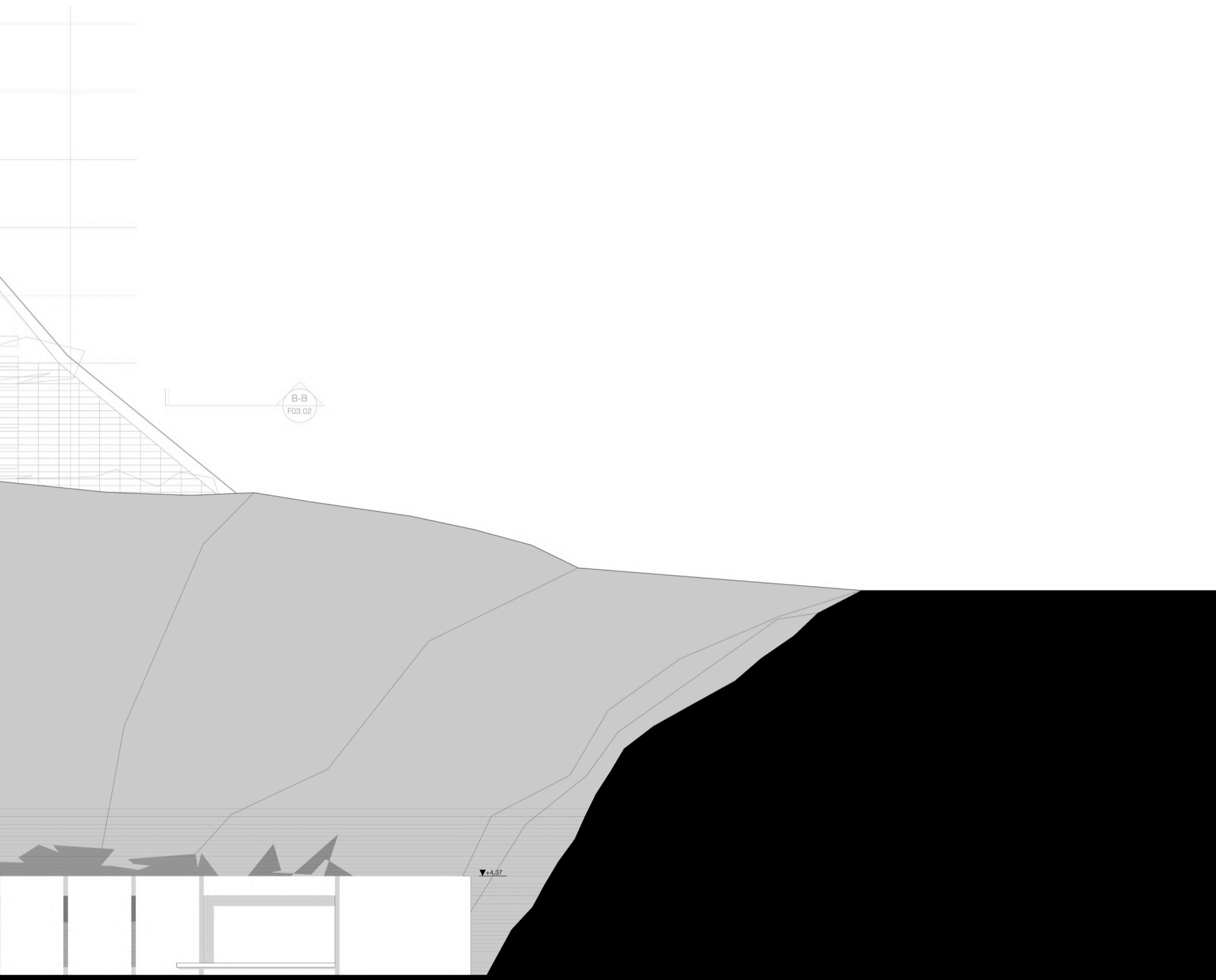
ΟΨΗ 2 (ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ)
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

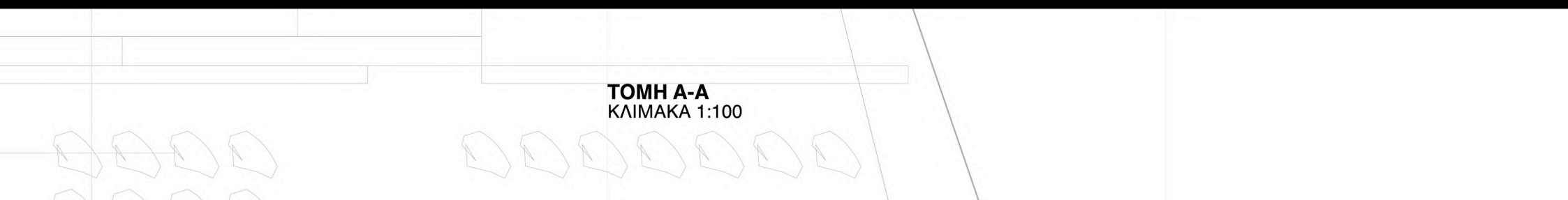
ΟΨΗ 1 (ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ)
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

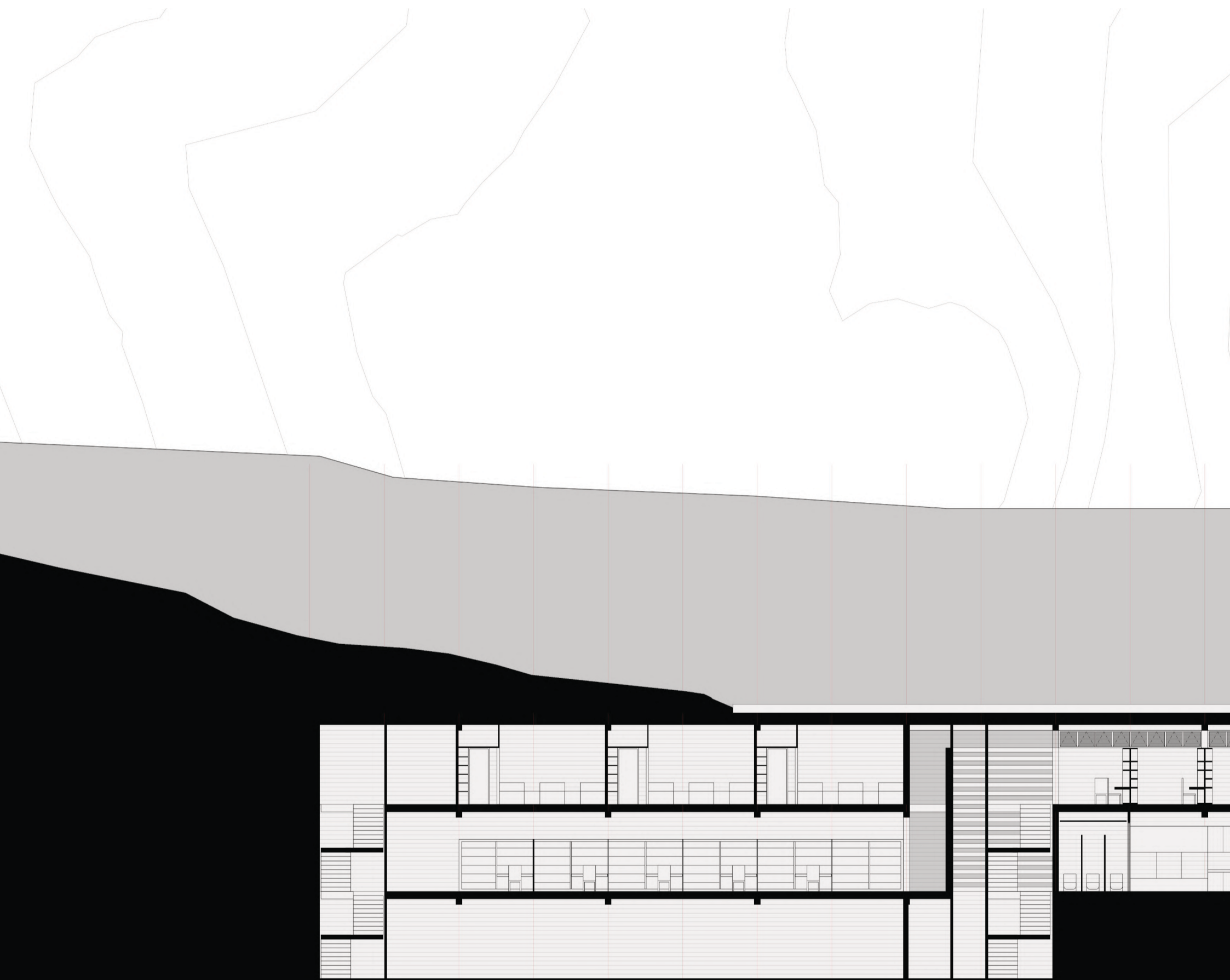

FD3.04
4

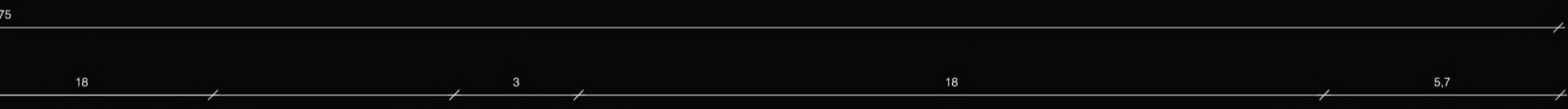

TOMH A-A
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

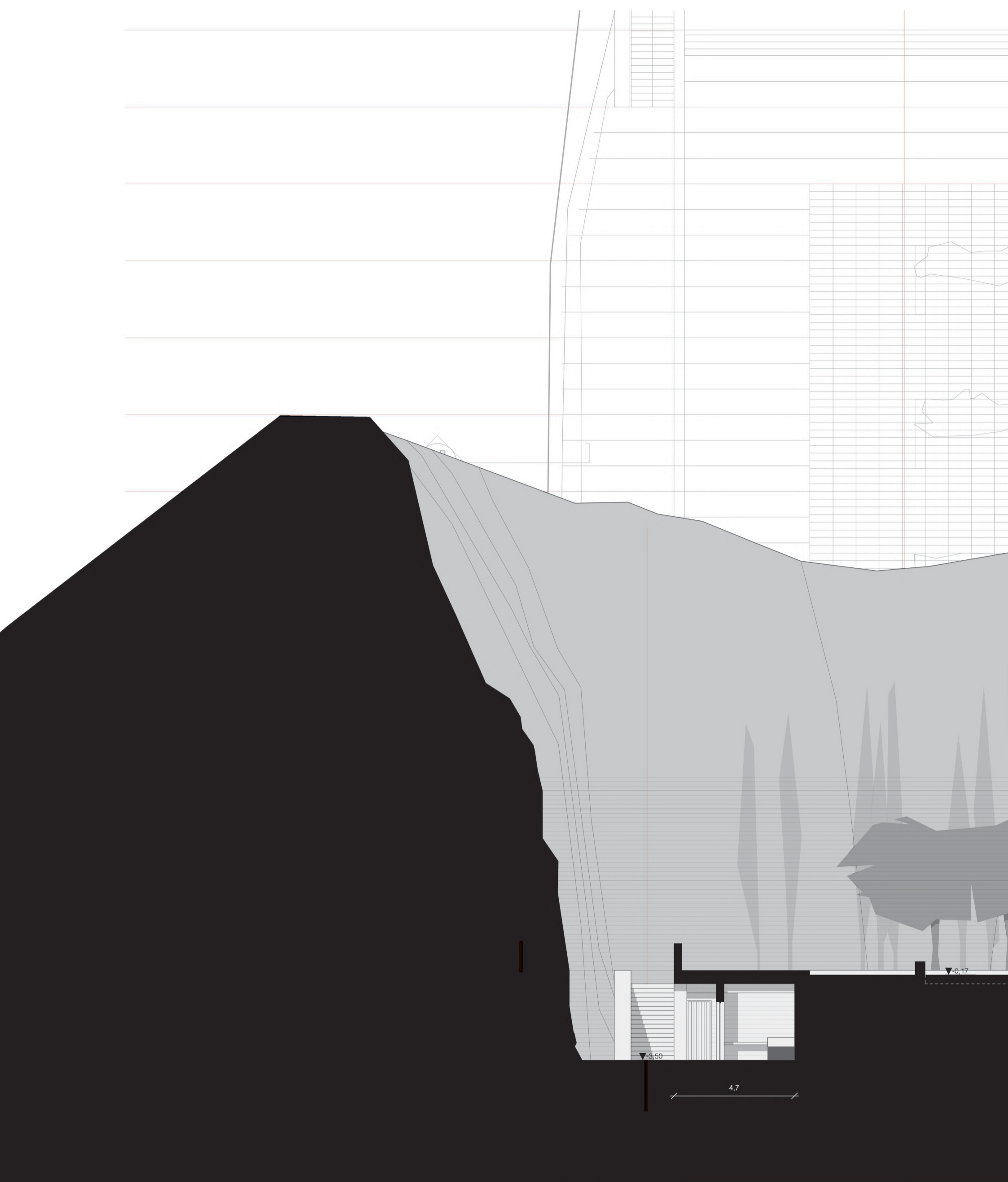

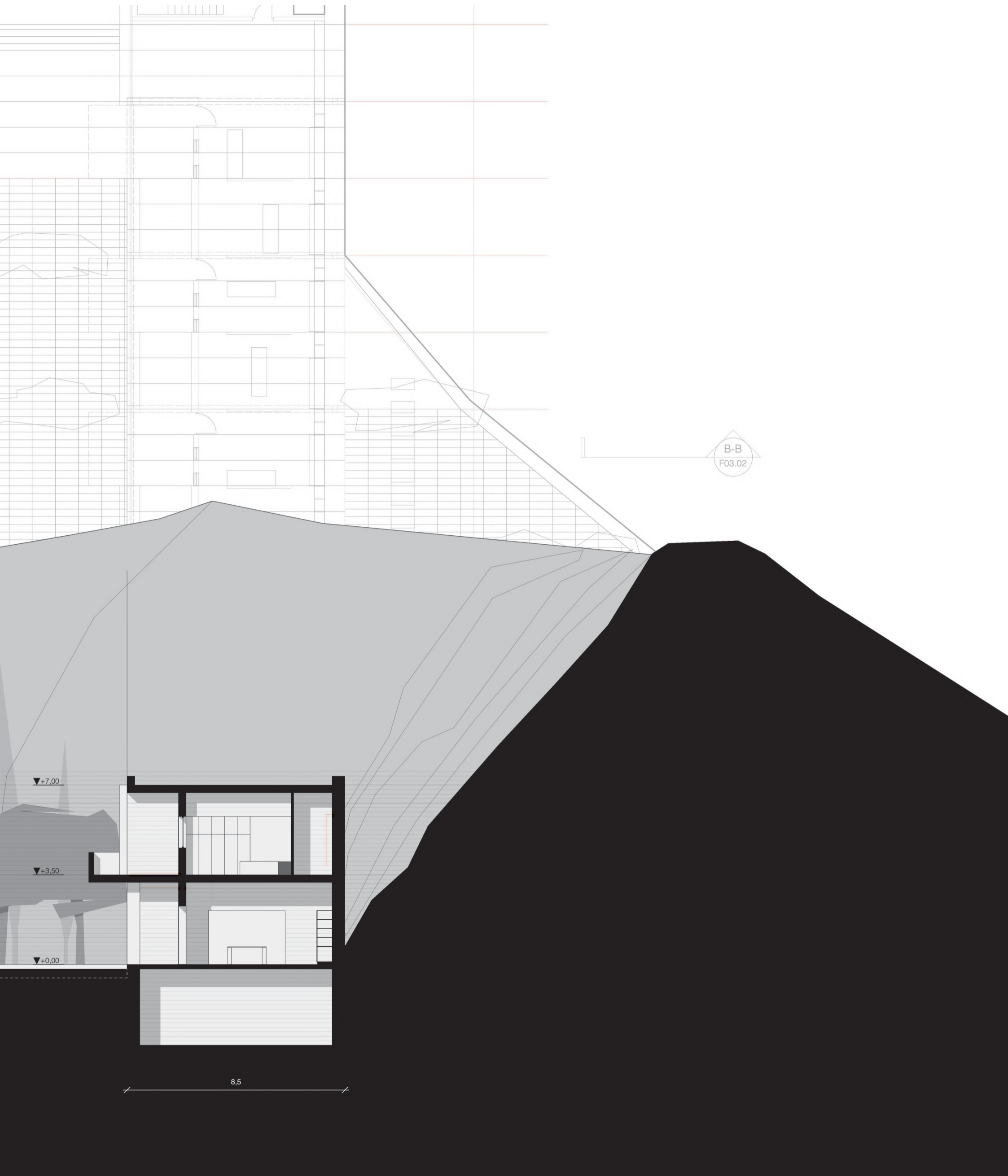
18 4,225 18

ΤΟΜΗ Γ-Γ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

F04.03
3

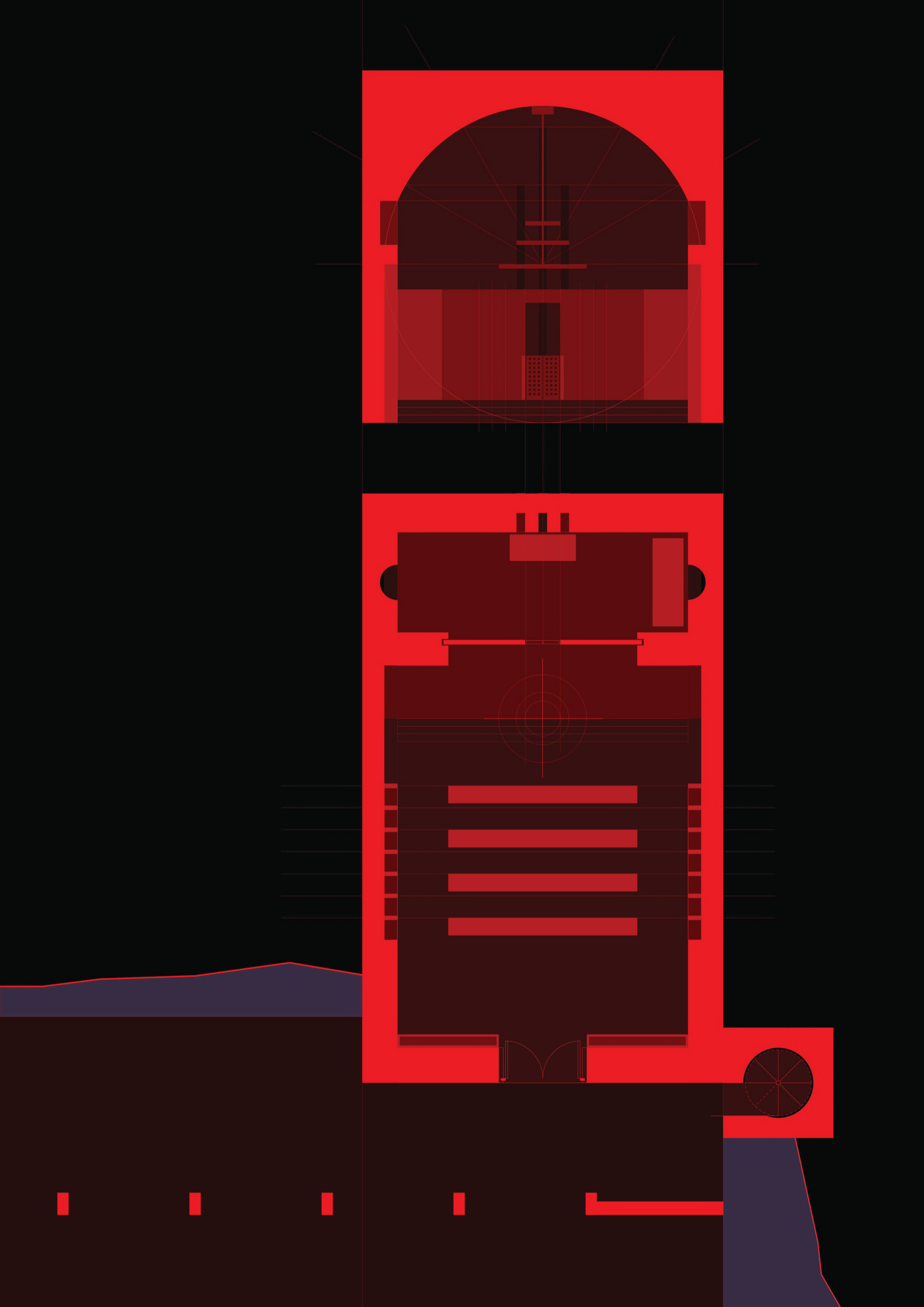

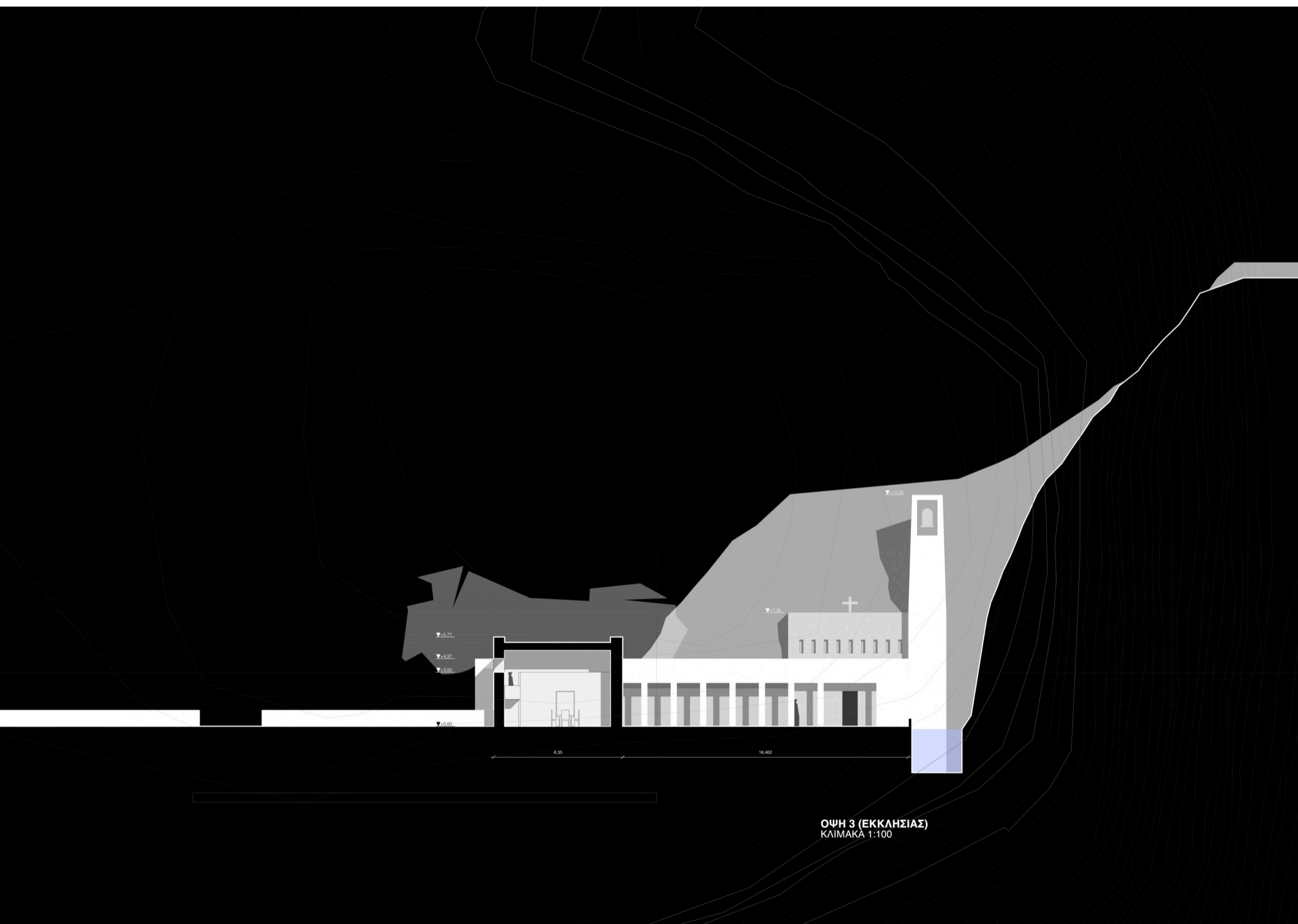
8,5

TOMH B-B
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

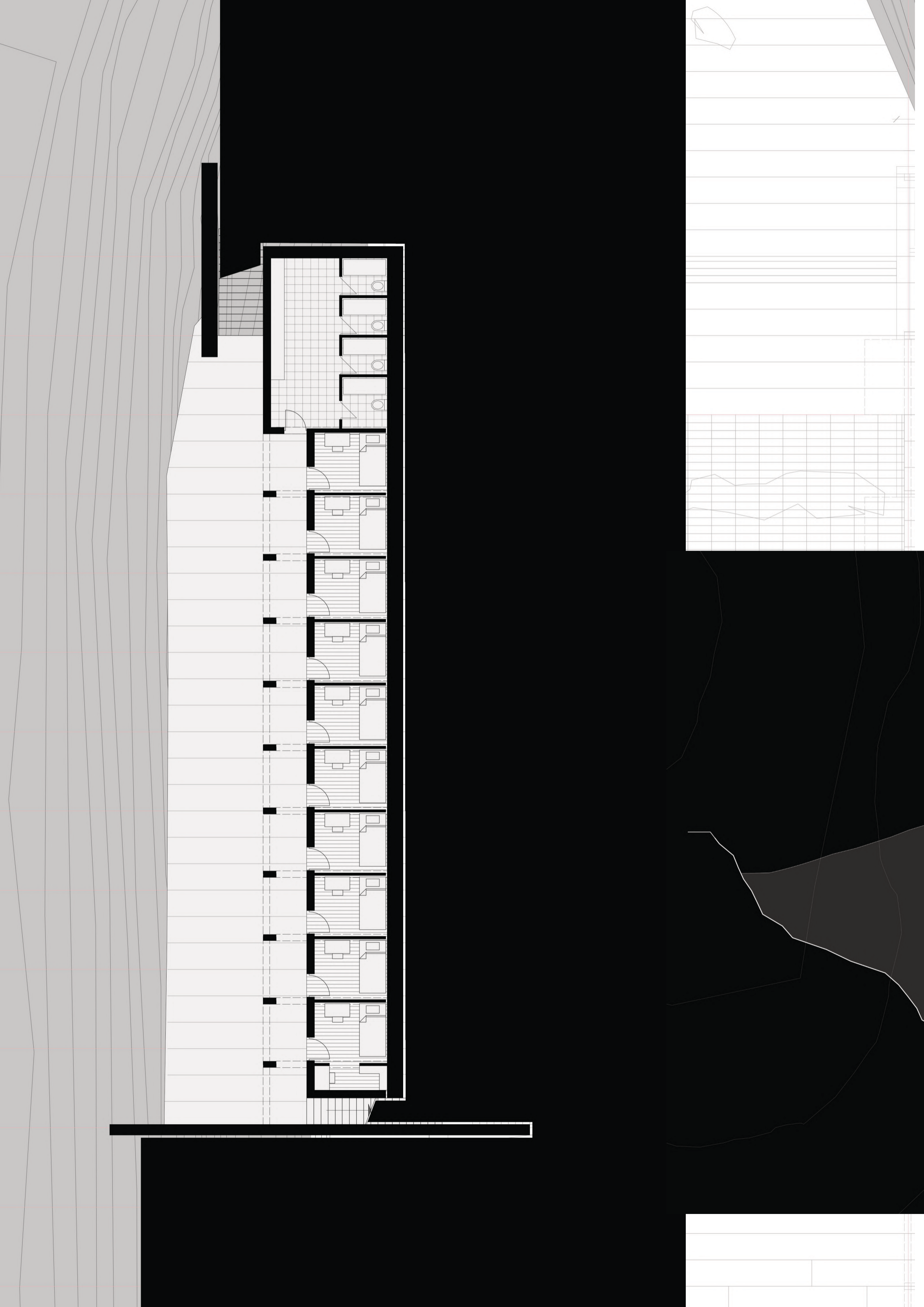

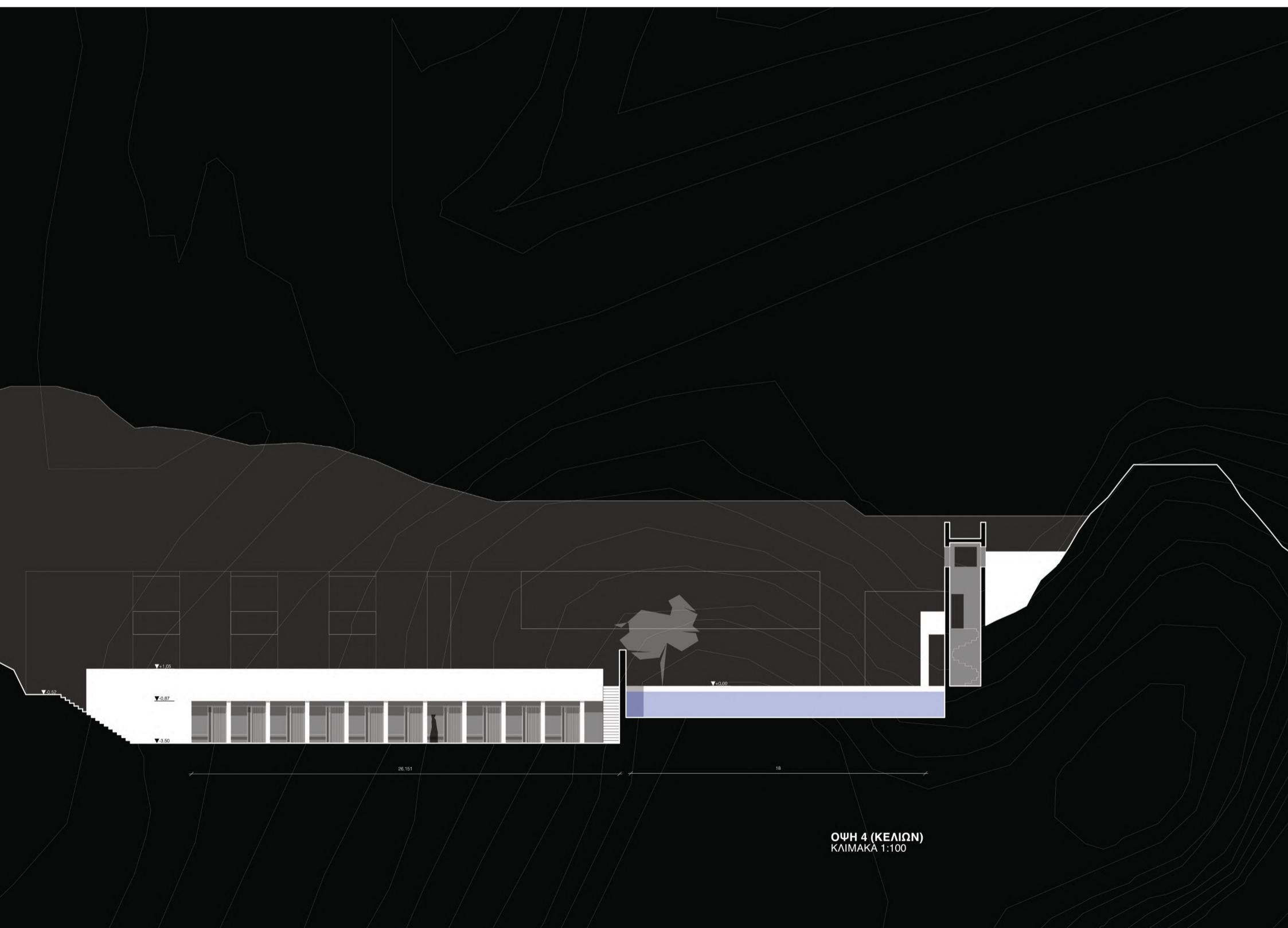
F04.03
3

ΟΨΗ 3 (ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ)
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΟΨΗ 4 (ΚΕΛΙΩΝ)
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

